

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 9. 2021, č. j. 5 A 19/2021 - 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Brně domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne 16. 10. 2020, č. j. 10.01-000638/20-002. Tímto rozhodnutím žalovaná neurčila žalobci advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Současně s podáním žaloby žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků. Tuto žádost zopakoval v podání ze dne 6. 4. 2021.

II.

[2] Krajský soud v Brně postoupil usnesením ze dne 20. 1. 2021, č. j. 30 A 182/2020 - 9, žalobu k vyřízení Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“). Následně městský soud napadeným usnesením zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků. Uvedl, že majetkové poměry žalobce sice odůvodňují částečné osvobození od soudních poplatků, avšak osvobození mu nebylo možné přiznat. Žalobce totiž daného institutu zneužívá. Městský soud poukázal na množství žalobcem vedených sporů a především pak na způsob, jakým žalobce své soudní spory vyvolává, a na podstatu těchto sporů. V dané věci žalobce, stejně jako v řadě dalších věcí, požadoval od žalované určení advokáta k poskytnutí právní služby. Této žádosti žalovaná

nevyhověla, neboť dospěla k závěru, že žalobce právo na bezplatnou právní pomoc zjevně zneužívá. Městský soud zkonstatoval, že žalobce vede řízení proti žalované sériově a stereotypně, a namítá v nich zcela stejné argumenty, resp. urážlivou formou opakuje své subjektivní přesvědčení, že žalovaná rozhodla nesprávně. Žalobce tak pouze iniciuje spory, jež nemohou vést k rozumnému cíli, neboť sám není ochoten v řízení jednat tak, aby byla řádným způsobem vedena. Procesní aktivita žalobce se tak jeví spíše jako neuvážené nadužívání institutu osvobození od soudních poplatků k tomu, aby bezplatně vedl spory dle své libosti. Povaha projednávané věci svědčí s ohledem na podstatu ostatních žalobcových případů podle městského soudu o tom, že žalobci prioritně nejde o vyřešení sporné otázky, respektive o poskytnutí ochrany jeho právům, ale o spor jako takový. Takové spory má žalobce jistě právo vést, avšak není důvod, aby část nákladů na ně nesl stát prostřednictvím institutu osvobození od soudních poplatků.

III.

[3] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost. Rozhodnutí městského soudu je podle něj stereotypní a pomíjí závěry rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 1 As 54/2010 - 29 a ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91, z nichž plyne zákaz paušální aplikace institutu zneužití osvobození od soudních poplatků. Dle stěžovatele obsahovala žaloba obdobná tvrzení jako jeho předchozí žaloby jen proto, že i napadené rozhodnutí žalované obsahuje stejné úvahy jako její předchozí rozhodnutí. Městský soud zcela ignoruje konkrétní žalobní důvody stěžovatele, ačkoliv dosud nebyl vydán meritorní rozsudek, který by potvrdil správnost šablonovitého přístupu žalované k žádostem stěžovatele. Z uvedených důvodů navrhl kasaci usnesení městského soudu.

IV.

[4] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

V.

[5] Nejvyšší správní soud předesílá, že v nynější věci nepožadoval po stěžovateli zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, neboť rozšířený senát tohoto soudu již v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, dospěl k závěru, že „[s]těžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].“ V nyní posuzovaném případě se jedná o přezkum právě takového procesního usnesení městského soudu, jímž se řízení o žalobě nekončí. Stěžovateli tedy povinnost zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost nevznikla.

[6] V řízení o kasační stížnosti je podle § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. povinné zastoupení účastníka bez příslušného právního vzdělání advokátem. Ke splnění této podmínky se však rozšířený senát kasačního soudu také vyjádřil ve shora citovaném usnesení a vysvětlil, že „[j]e-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ Z citovaného usnesení rozšířeného senátu tedy plyne, že ani povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem není vyžadováno v těch případech, kdy kasační stížnost směřuje, tak jako v nyní souzené věci, proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení o žalobě nekončí.

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud tudíž posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] V souladu s § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále též „zákon o soudních poplatcích“), je s podáním žaloby spojen vznik poplatkové povinnosti.

[10] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s., *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zcela osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. (...) Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[11] Smyslem osvobození od soudních poplatků je především umožnit přístup k soudní ochraně i těm osobám, které nemají dostatek prostředků, tak aby byla zajištěna účinná soudní ochrana jejich práv. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl například v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, jenž se týkal právě stěžovatele, nejedná se o institut, který má umožňovat chudým osobám bezplatně vést spory podle své libosti. Přestože je účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporů, které vede.

[12] Městský soud v napadeném usnesení shledal, že postup stěžovatele není v tomto řízení výjimečný, neboť stěžovatel u městského soudu vede mnoho řízení proti žalované, v nichž postupuje sériově a stereotypně a užívá obdobné argumenty jako v dřívějších neúspěšných případech. Současně i z úřední činnosti Nejvyššího správního soudu, u něhož jsou rovněž evidovány stovky věcí týkající se stěžovatele, vyplývá, že jeho postup v řízeních se neustále opakuje a stěžovatel uvádí zcela shodné či obdobné argumenty. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede velké množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno, jak ostatně plyne ze stěžovatelem citovaného rozsudku č. j. 1 As 54/2010 - 29. Rozhodující je nicméně právě sériovost a stereotypnost stěžovatelem podávaných žádostí spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 12. 6. 2020, č. j. 3 As 164/2020 - 13, ze dne 13. 3. 2019, č. j. 6 As 35/2019 - 12, ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 231/2018 - 17 nebo ze dne 29. 5. 2015, č. j. 4 As 104/2015 - 12).

[13] Nejvyšší správní soud ani v posuzované věci (ve které stěžovatel žádal o určení advokáta k přípravě podání ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2020, č. j. 10 As 286/2020 - 19, ve věci, v níž žalovaná neurčila stěžovateli advokáta k poskytnutí právní služby, neboť stěžovatel řádným způsobem nepodal ani žádost) nevidí důvod se od těchto závěrů odchýlit. Žádost o osvobození od soudních poplatků nesměřuje k zajištění účinné soudní ochrany, nýbrž odráží snahu stěžovatele o bezplatné řetězení soudních sporů se žalovanou.

[14] Z uvedeného důvodu se Nejvyšší správní soud ztotožnil s posouzením městského soudu, že podmínky pro (částečné) osvobození od soudních poplatků v řízení před městským soudem nebyly splněny a městský soud se v tomto ohledu pochybení nedopustil. S ohledem na počet sporů, které stěžovatel vede (a které se týkají taktéž určení advokáta k poskytnutí právní pomoci), jakož i opakování totožných či obdobných argumentů v žádostech o osvobození od soudních poplatků a celkový kontext vedení sporů, má Nejvyšší správní soud zato, že stěžovatel svými

podáními nesleduje ochranu svých veřejných subjektivních práv, resp. žádost o osvobození od soudních poplatků nesměruje k zajištění účinné soudní ochrany, nýbrž se snaží prostřednictvím opakovaného žádání o osvobození od soudních poplatků vést bezplatně spory podle své libosti (srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2021, č. j. 4 As 203/2021 - 13, v prakticky totožné věci stěžovatele).

[15] Nejvyšší správní soud tudíž s ohledem na výše uvedené považuje napadené usnesení za zákonné. Městský soud se při posouzení stěžovatelovy žádosti nedopustil žádného pochybení.

[16] Uplatňoval-li stěžovatel v kasační stížnosti také další argumentaci obsahující invektivy vůči městskému soudu (jež s ohledem na její povahu nebyla výše rekapitulována), Nejvyšší správní soud pouze ve stručnosti doplňuje, že se jedná o vyjádření stěžovatelových osobních názorů, které nemá pro posouzení věci, tedy otázky osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě, žádnou relevanci.

[17] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že městský soud posoudil projednávanou věc správně. Kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované v řízení nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu